
TALEPUNKT

Til: Udenrigsministeren

Fra: MENA/HMC Dato: 27. marts, 2016

Emne: URU tirsdag den 29. marts
Samrådsspørgsmål T: Vil ministeren redegøre for situationen i Yemen, samt for hvilke humanitære eller andre initiativer regeringen har taget og vil tage fremover for at bidrage til at stabilisere situationen, hjælpe ofre og undgå endnu en flygtningekrise?

Første del af samrådet i dag omhandler som bekendt situationen i Yemen, og hvilke initiativer regeringen har taget for at afhjælpe situationen. Jeg har stor forståelse for, at der er interesse for Yemen; udviklingen i landet er yderst bekymrende, og på snart sagt alle parametre ser man en forværring af situationen. Jeg vil indlede med en status, hvor jeg kort vil berøre den militære situation, den humanitære krise og status i forhandlingssporet. Derefter vil jeg beskrive regeringens tilgang.

Militært er konflikten eskaleret fra måned til måned. Der er fortsat kampe i store dele af landet mellem præsident Hadi og overgangsregeringen og dens støtter på den ene side og houthibebevægelsen og dens støtter på den anden. Tidligere præsident Saleh og de dele af det yemenitiske militær, der

fortsat er loyale over for ham, har allieret sig med houthierne. De militære konfrontationer er koncentreret omkring Sanaa og de større byer som Taiz og Aden samt på grænsen til Saudi Arabien. De militære frontlinjer er dynamiske, men ingen af parterne har hidtil været i stand til at etablere et militært overtag, og begge parter synes at have ressourcer til at videreføre den militære kamp.

Situationen kompliceres yderligere af, at der ikke kun er tale om en intern yemenitisk konflikt. Golflandene og Iran er involveret i konflikten på hver deres side, og Yemen er blevet en brik i den regionale magtkamp mellem Saudi Arabien og Iran. De Forenede Arabiske Emirater og flere andre lande i den Saudi-ledede koalition har indsat landtropper til støtte for Hadis regering, og der er kontakter mellem Teheran og houthierne. Vi har desværre også set, at terrororganisationer som Al Qaeda og ISIL har kunnet udnytte den kaotiske situation til at vinde yderligere fodfæste i havnebyerne i den sydøstlige del af Yemen. De er også til stede i hovedstaden Sanaa og er således i stand til at operere i et meget stort område. Det er en meget bekymrende udvikling og en alvorlig hindring for fred i Yemen.

Nu om den humanitære situation, hvor konflikten har dybt alvorlige konsekvenser for den civile befolkning. Vi betragter situationen i Yemen som en af de alvorligste humanitære kriser i verden. Den omfatter mere end 21 millioner mennesker – eller 82 procent af befolkningen - der har brug for en eller anden form for nødhjælp.

Der er i Yemen 14 millioner mennesker, der ikke får nok mad, 19 millioner mangler rent vand, 14 millioner er uden tilstrækkelig sundhedshjælp, og 2,5 millioner er internt fordrevne.

UNICEF vurderer, at akut underernæring hos børn under 5 år er tredoblet inden for de seneste 10 måneder og nu omfatter 320.000 børn.

Civilbefolkningen mangler beskyttelse. Folk dræbes og lemlæstes, hvilket i høj grad skyldes vilkårlig bombning og beskydning forårsaget af parterne i konflikten. FN har rapporteret om over 6.000 døde i konflikten, hvor over halvdelen [3218] og flere tusinde sårede [5.778] skønnes at være civile. Konservative skøn indikerer, at langt over 700 dræbte og over 1.000 sårede er børn.

Det er stadig meget vanskeligt at få nødhjælp ind i landet, og det er så godt som umuligt at komme rundt i landet med den, da den civile infrastruktur er ødelagt mange steder.

På nuværende tidspunkt er ca. 170.000 yemenitter flygtet ud af Yemen [primært til Saudi Arabien, Oman samt Afrikas Horn].

FN lancerede i februar en overordnet humanitær respons-plan for Yemen, med en appel om 1,8 milliarder USD til at adressere de mest kritiske behov. Planen er indtil videre kun finansieret med 12 procent.

UNHCR har separat anmodet om i alt 172 millioner USD i 2016 til humanitære indsatser målrettet internt fordrevne i Yemen og flygtninge i nabolandene.

For så vidt angår den FN-ledede forhandlingsproces er der enkelte lyspunkter, men vi har desværre endnu ikke set noget gennembrud. FN's særlige udsending, Cheikh Ahmed, har gennem flere måneder arbejdet målrettet på at opnå en politisk løsning på konflikten. I december lykkedes

det at få parterne til forhandlingsbordet, men den aftalte våbenhvile blev brudt efter ganske få timer, og forhandlingerne blev udskudt, indtil det kan lykkes FN's særlige udsending at sikre en varig våbenhvile.

Cheikh Ahmed har inden for de seneste to uger forhandlet direkte med houthierne i Sanaa og præsident Hadi i Riyadh. Det forlyder, at parterne er enige om at påbegynde en ny våbenhvile den 10. april. Hvis alle parter formår at overholde våbenhvilen, vil Cheikh Ahmed genoptage fredsforhandlingerne, når våbenhvilen har varet en uge. Så der er stadig et håb om fred, men det forudsætter, at parterne endelig når til den erkendelse, at der ikke er en militær løsning på konflikten; kun en forhandlingsløsning.

Nu til regeringens tilgang til Yemen. Først og fremmest må vi erkende, at Danmark i forhold til Yemen er en relativt lille spiller. Og vi følger primært situationen via vores ambassade i Riyadh og gennem EU. Vi kan og skal ikke gå forrest her.

Derfor er multilaterale fora - EU og FN - også helt centrale i vores tilgang til Yemen. I EU drøftes situationen løbende. I de seneste rådskonklusioner har vi udtrykt stærk bekymring over situationen og opfordret alle konfliktens parter til at indstille kampene og sikre humanitær adgang til alle dele af Yemen. Herudover har vi sammen med vores EU-partnere tilskyndet til, at krigens love overholdes og helt basale humanitære principper respekteres.

Regeringen støtter sammen med vores EU-partnere op om FN's bestræbelser på at opnå en politisk løsning på konflikten. Vi støtter, at det internationale samfund sender et klart signal om, at konflikten ikke kan løses militært. Og at det er helt centralt, at parterne engagerer sig konstruktivt i den FN-ledede forhandlingsproces. Dette signal skal ikke kun overbringes de yemenitiske parter, men også landene i regionen, ikke mindst Saudi Arabien og Iran, som er involveret i konflikten.

Da Saudi Arabien engagerede sig med militære midler i marts 2015 udtrykte den daværende regering en vis "forståelse" for, at landene i regionen så sig nødsaget til at bremse houthiernes militære fremmarch,

men man var tilbageholdende med at vælge side. Det er en fornuftig linje, som denne regering har videreført.

Der er tale om en meget kompliceret konflikt, hvor begge sider begår overgreb, og hvor de krigsførende parter alle har andel i, at landet er så tæt på afgrunden, som tilfældet er. At vi er tilbageholdende med at vælge side betyder ikke, at vi er tavse, når den humanitære folkeret eller menneskerettigheder krænkes. Vi støtter både i FN- og EU-regi, at der sendes klare signaler til begge sider. I sidste uge kom FN's nødhjælpskoordinator, Stephen O'Brien, med en udtalelse, hvor han opfordrede alle parter til at overholde den annoncerede våbenhvile i april, og hvor han i klare vendinger understregede behovet for ubetinget adgang til alle dele af Yemen og beskyttelse af den yemenitiske civilbefolkning. I forbindelse med Menneskerettighedsrådets netop afsluttede samling i Geneve udtrykte EU dyb bekymring over omfanget af den humanitære krise i Yemen og opfordrede til en uafhængig undersøgelse af overtrædelser af humanitær ret.

Regeringens sympati ligger først og fremmest hos den yemenitiske befolkning, som i den grad lider under konflikten: børn sulter, alt for få går i skole, og mange har mistet deres hjem.

Danmark bidrog i 2015 med i alt 70,3 millioner DKK til humanitære indsatser i forbindelse med Yemen-krisen. De gik til indsatser gennem ICRC [10 mio.], OCHA's landefond [20 mio.], UNFPA [3 mio.], UNHCR [5,7 mio.] og WFP [10 mio.], samt gennem danske partnerorganisationer, herunder Dansk Røde Kors, Dansk Flygtningehjælp, Red Barnet og ADRA.

I 2016 har Danmark hidtil ydet 15,7 millioner DKK til humanitære indsatser i Yemen gennem flere af de samme danske humanitære partnerorganisationer. Vi følger den humanitære situation tæt.

Som udviklingen er i øjeblikket er det klart, at vi må overveje nye humanitære bidrag til vores partnere i Yemen. Yderligere humanitær støtte må samtidig vurderes i forhold til de reelle muligheder for at få den humanitære indsats frem - her må vi blive ved med at presse på. En større humanitær indsats kræver kapacitet hos nødhjælpsorganisationer og tilstrækkelig humanitær adgang samt et

minimum af infrastruktur. Vi tager løbende niveauet for finansieringen af de internationale appeller i betragtning og holder det op mod aktuelle behovsvurderinger i både Yemen og de øvrige store og akutte humanitære kriser. Og vi har ikke noget at skamme os over: Danmark ligger pænt i forhold til humanitær bistand til Yemen sammenlignet med like-mindede lande i EU.

På trods af krisens humanitære omfang er der forsvindende lille medieopmærksomhed omkring den. Og der er en berettiget bekymring for, at Yemen bliver glemt i en konfliktfyldt region. Vi skal bidrage til, at det ikke sker.

Vi udtrykker vores bekymring over den humanitære situation i alle de fora, hvor det giver mening. I forbindelse med FN's generalforsamling i New York i september deltog jeg i en højniveau-event arrangeret af Storbritannien for at drøfte, hvordan det internationale samfund kan afhjælpe nøden i Yemen. Jeg tog også Yemen op under mit besøg i Iran i januar i år og under mit nylige besøg i Saudi Arabien. Der er ingen tvivl

om, at Saudi Arabien og Iran ser meget forskelligt på konflikten. Mit budskab om overholdelse af den humanitære folkeret og vigtigheden af at få forhandlingsprocessen tilbage på sporet blev positivt modtaget i begge hovedstæder. Det var dog meget tydeligt, at tilliden mellem parterne er på nulpunktet. Desværre er den eskalerede regionale konflikt mellem Riyadh og Teheran ikke befordrende for en løsning på krisen i Yemen.

Som jeg lagde ud med at sige, er situationen i Yemen stærkt bekymrende, og det er vigtigt at holde Yemen på den internationale dagsorden. Der må lægges maksimalt pres på konfliktens parter i forhold til at beskytte den civile befolkning og sikre uhindret humanitær adgang til alle dele af Yemen. Yemen må ikke glemmes i det kaos af konflikter, som Mellemøsten aktuelt er plaget af.